

POSTANOWIENIE

Dnia 7 grudnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Barbara Myszka (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak (sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa M. W.

przeciwko PGE Dystrybucja Spółce Akcyjnej z siedzibą w L.

o odszkodowanie i zadośćuczynienie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 7 grudnia 2012 r.,

zażalenia pełnomocnika powoda

na postanowienie Sądu Okręgowego

z dnia 16 kwietnia 2012 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 16 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy odrzucił zażalenie, wniesione przez adwokata J. T. – pełnomocnika ustanowionego z urzędu dla M. W., na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 22 marca 2012 r., w którym Sąd ten oddalił wniosek pełnomocnika o przyznanie mu wynagrodzenia za pomoc prawną świadczoną z urzędu.

Zarzucając Sądowi Okręgowemu naruszenia art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c. oraz art. 394 § 1 pkt 9 k.p.c., skarżący wniósł o „zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez przyjęcie do rozpoznania jego zażalenia na postanowienie z dnia 22 marca 2012 r.”

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Stosując tylko literalną wykładnię art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 2 maja 2012 r.) można, tak jak to zrobił Sąd Okręgowy, uznać, że niedopuszczalne jest zażalenie do Sądu Najwyższego na postanowienie sądu drugiej instancji rozstrzygające o wniosku pełnomocnika o przyznaniu mu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Z drugiej strony należy zauważyć, że postanowieniem z dnia 22 marca 2012 r. Sąd Okręgowy orzekał po raz pierwszy o kosztach udzielonej z urzędu pomocy prawnej. Odrzucenie zażalenia na to postanowienie złożone do Sądu Najwyższego, prowadziłoby do sytuacji, gdy sprawa o wynagrodzenie przez Skarb Państwa pełnomocnika z urzędu, byłaby wbrew temu co wynika z art. 78 Konstytucji, rozpoznana, bez wyraźnej podstawy prawnej, tylko przez jedną instancję.

Należy także wskazać, że przyznawane od Skarbu Państwa wynagrodzenie pełnomocnika z urzędu nie może być zaliczone do kosztów sądowych. W tej sytuacji brak wyraźnego przyznania możliwości zaskarżenia postanowienia o przyznaniu pomocy prawnej udzielonej z urzędu stanowi lukę prawną, którą aby pozostać w zgodzie ze standardem konstytucyjnym, należy wypełnić. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że jeżeli argumenty ważące na dopuszczeniu przez ustawodawcę zaskarżalności określonego postanowienia mogą być skutecznie podniesione w odniesieniu do postanowienia, na które

zażalenia nie przewidziano, uzasadnione jest zastosowanie w drodze *analogiae legis* przepisu przewidującego w podobnej sytuacji zażalenie (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 1965 r. I CZ 101/65, OSNCP 1966, nr 10, poz. 169 oraz uchwały Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 1988 r., III CZP 95/88, OSNCP 1989, nr 12, poz. 203, z dnia 22 stycznia 1998 r., III CZP 69/97, OSNC 1998, nr 7-8, poz. 111, z dnia 24 września 2003 r., III CZP 58/03, OSNC 2004, nr 11, poz. 173, z dnia 28 sierpnia 2008 r., III CZP 65/08, OSNC 2009, nr 7-8, poz. 112, z dnia 20 listopada 2008 r., III CZP 111/08, OSNC 2009, nr 10, poz. 138 i uchwała z dnia 20 maja 2011, III CZP 14/11, OSNC 2012/1/2).

Biorąc pod uwagę powyższe, należy uznać, że dopuszczalne jest przyjęcie, iż w okolicznościach przedmiotowej sprawy istnieje luka w prawie, która może zostać wypełniona przez odwołanie się do instytucji analogii z ustawy. Wobec tego można zastosować art. 394 § 1 pkt 9 k.p.c. w drodze analogii i opowiedzieć się wyjątkowo za dopuszczalnością zaskarżenia przez pełnomocnika z urzędu postanowienia sądu w przedmiocie oddalenia wniosku o przyznanie mu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu. Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji swojego postanowienia (art. 398¹⁵ § 3 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).